

* Phan Rang - Tháp Chàm, ngày 14 tháng 3 năm 2023
Số 690 - BC/TU

BÁO CÁO

**tổng kết 15 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW ngày 04/7/2008
của Ban Bí thư về phát triển nền Đông y Việt Nam
và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới**

Thực hiện Kế hoạch số 182-KH/TU ngày 26/01/2023 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về tổng kết 15 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư khoá X về phát triển nền Đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới (gọi tắt là *Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư*); Ban Thường vụ Thành ủy báo cáo kết quả triển khai thực hiện như sau:

PHẦN THỨ NHẤT

**đặc điểm tình hình và quá trình tổ chức thực hiện
Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư**

I. Đặc điểm tình hình

Thành phố Phan Rang - Tháp Chàm là trung tâm chính trị, kinh tế - văn hóa và khoa học kỹ thuật của tỉnh Ninh Thuận, diện tích tự nhiên 79,38 km², có 16 đơn vị hành chính, gồm 15 phường và 01 xã, với dân số trên 179.000 người. Hiện nay, thành phố có 01 Trung tâm Y tế thành phố và 14 Trạm y tế phường, xã thực hiện khám, chữa bệnh bằng phương pháp Đông y; 01 Hội Đông y thành phố và 15 Chi hội cơ sở.

Những năm qua, kinh tế thành phố tiếp tục phát triển, tốc độ tăng trưởng khá. Hạ tầng đô thị ngày càng được đầu tư và phát triển. Lĩnh vực văn hóa - xã hội có nhiều chuyển biến tiến bộ, cơ sở vật chất các ngành văn hoá, giáo dục, y tế, thể dục thể thao được tăng cường. Hệ thống y tế của thành phố được quan tâm đầu tư, tập trung nhiều tuyến, đa dạng các loại hình chăm sóc sức khỏe bằng y học hiện đại, y học cổ truyền - dân gian. Hoạt động y dược cổ truyền có nhiều chuyển biến tích cực; nhiều cơ sở đông y hoạt động có bề dày kinh nghiệm, quy mô và uy tín. Đây là điều kiện thuận lợi để Hội Đông y thành phố phát triển, góp phần đáp ứng nhu cầu bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe cho Nhân dân, nâng cao tuổi thọ người dân, đáp ứng sự phát triển mới của thành phố đô thị loại II.

Tuy nhiên, việc triển khai thực hiện công tác Đông y cũng gặp không ít khó khăn. Những năm gần đây, thời tiết diễn biến thất thường dẫn đến phát sinh nhiều dịch bệnh; đại dịch Covid-19 diễn biến phức tạp, khó lường, nhất là các biến thể mới xuất hiện ngày càng nhiều; một số bệnh truyền nhiễm, các bệnh không truyền nhiễm có chiều hướng gia tăng. Hiện tượng một số đối tượng tự xưng “lương y”, “thần y” chữa bách bệnh trên mạng xã hội, quảng cáo thuốc không rõ nguồn gốc, không rõ chất lượng, gây bức xúc trong dư luận, nhiều người bệnh đã giảm lòng tin đối với phương pháp chữa bệnh bằng Đông y. Nguồn lực và cơ sở vật chất thực hiện công tác khám, chữa bệnh nói chung, khám, chữa bệnh bằng phương pháp y học cổ truyền nói riêng còn khó khăn; kinh phí cho hoạt động các cấp Hội Đông y còn nhiều hạn chế.

II. Quá trình quán triệt, tuyên truyền và tổ chức thực hiện

1. Công tác tổ chức nghiên cứu, quán triệt

Thực hiện các văn bản hướng dẫn cấp trên, Thành ủy tổ chức quán triệt, phổ biến các nội dung được đề ra trong Chỉ thị 24-CT/TW của Ban Bí thư, Thông báo kết luận số 154-TB/TW ngày 20/02/2014 của Ban Bí thư và Chương trình hành động số 256-CTr/TU ngày 27/8/2008 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy về phát triển nền Đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới đến cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức thông qua các hoạt động lồng ghép trong sinh hoạt chi bộ và sinh hoạt cơ quan; các Đảng ủy phường, xã quán triệt sâu rộng đến cán bộ, đảng viên; Mặt trận và tổ chức đoàn thể các cấp tuyên truyền sâu rộng trong đoàn viên, hội viên và quần chúng nhân dân.

Nhìn chung, công tác tổ chức học tập, quán triệt được thực hiện nghiêm túc, đạt kết quả. Thành phố có 4.678 người tham gia; trong đó, cán bộ, đảng viên: 2.291/2.417 (94,8%); quần chúng cốt cán: 2.387/2.453 (97,3%). Qua học tập, quán triệt, nhận thức của cấp ủy đảng, chính quyền, cán bộ, đảng viên và Nhân dân về vai trò, vị trí và tầm quan trọng của đông y trong tình hình mới có nhiều chuyển biến, coi phát triển nền Đông y Việt Nam vì mục tiêu bảo vệ, chăm sóc sức khỏe của Nhân dân, góp phần cải thiện và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, là trách nhiệm của các cấp ủy, chính quyền và toàn xã hội, đóng góp vào sự nghiệp xây dựng, phát triển bền vững đất nước, là động lực thúc đẩy sự phát triển kinh tế - xã hội của thành phố.

2. Công tác tuyên truyền

Công tác tuyên truyền việc thực hiện các nội dung Chỉ thị được thành phố quan tâm triển khai với nhiều hình thức và nội dung phong phú, đa dạng. Cụ thể:

- Các cấp ủy, chính quyền, Mặt trận, đoàn thể, các cơ quan tuyên truyền thường xuyên thông tin, tuyên truyền đến cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên và các tầng lớp nhân dân về các nội dung Chỉ thị số 24-CT/TW, Thông báo số 154-TB/TW của Ban Bí thư và Chương trình hành động 256-CTr/TU của Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Kế hoạch số 109-KH/TU của Ban Thường vụ Thành ủy và Kế hoạch số 77-KH/UBND của Ủy ban nhân dân thành phố thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư về phát triển nền Đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới; các Thông tư của Bộ Y tế và Hội Đông y Việt Nam, gắn với đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

- Thông qua các Hội nghị sơ kết, tổng kết; phối hợp với Trung tâm Chính trị thành phố tổ chức các lớp bồi dưỡng¹, Hội Đông y thành phố đã thông tin, tuyên truyền về những nhiệm vụ, giải pháp cụ thể nhằm thực hiện hiệu quả Chỉ thị số 24-CT/TW; về những kết quả đạt được, hạn chế và phương hướng thực hiện công tác đông y trong thời gian tới.

- Hội Đông y thành phố đã biên tập 5 cuốn Nội san về những bài thuốc quý, phương pháp chữa bệnh thường gặp tại cộng đồng dân cư nhằm phục vụ cho công tác tuyên truyền. Đồng thời, các cấp Hội Đông y tổ chức tuyên truyền, giới thiệu cho Nhân dân hiểu biết, sử dụng một số cây thuốc, bài thuốc trên hệ thống truyền thanh².

Với những hình thức và nội dung phong phú đã tác động tích cực đến nhận thức của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, đoàn viên, hội viên và Nhân dân về sự phát triển của Đông y, hưởng ứng tham gia trồng và bảo vệ nguồn cây thuốc, sử dụng để chữa một số chứng bệnh thông thường; từng bước tin tưởng lựa chọn chữa bệnh bằng phương pháp Đông y và kết hợp Đông - Tây y trong các cơ sở khám chữa bệnh.

3. Công tác triển khai thực hiện

3.1. Việc ban hành các văn bản cụ thể hóa

Việc cụ thể hóa các nội dung, nhiệm vụ, giải pháp về công tác đông y được quan tâm thực hiện. Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố xây dựng các văn bản

¹ Trong 15 năm qua, thành phố đã tổ chức 04 buổi sơ kết, tổng kết; tổ chức 13 lớp bồi dưỡng chuyên môn nghiệp vụ công tác Hội Đông y với 70 - 80 hội viên cơ sở tham gia học tập (02 năm diễn ra dịch bệnh, thành phố không tổ chức lớp bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ).

² - Nội dung về những bài thuốc nam và chữa các chứng bệnh tiêu chảy, kiết lỵ, sốt xuất huyết, thủy đậu... được tổ chức tuyên truyền trên hệ thống phát thanh phường, xã 02 - 03 lần/tuần.

- Nội dung về những bài thuốc quý, phương pháp chữa bệnh thường gặp tại cộng đồng dân cư (thuộc 05 cuốn Nội san do Hội Đông y thành phố biên tập) được tổ chức tuyên truyền trên hệ thống phát thanh thành phố 03 lần/tuần.

lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện và phát triển các quan điểm của Đảng về đông y³. Trên cơ sở đó, các cấp ủy đảng, chính quyền đã cụ thể hóa các nội dung chỉ đạo thành kế hoạch cụ thể, phù hợp đặc điểm, tình hình của từng cơ quan, đơn vị, địa phương; coi phát triển nền Đông y Việt Nam vì mục tiêu bảo vệ, chăm sóc sức khỏe của Nhân dân là nhiệm vụ cần thiết, góp phần phát triển kinh tế - xã hội thành phố.

3.2. Công tác sơ kết, tổng kết

Công tác sơ kết, tổng kết Chỉ thị số 24-CT/TW được định kỳ thực hiện⁴. Ngoài ra, định kỳ hằng tháng, năm, việc đánh giá kết quả hoạt động đông y trên địa bàn thành phố được thực hiện lồng ghép với việc đánh giá kết quả hoạt động của ngành y tế. Qua đó đã xác định những kết quả đạt được, những hạn chế, khuyết điểm; đề ra các giải pháp phù hợp để khắc phục những hạn chế, khó khăn và tiếp tục thực hiện hiệu quả Chỉ thị số 24-NQ/TW trong thời gian tiếp theo.

3.3. Việc đầu tư về nguồn lực kinh phí thực hiện

Việc đầu tư kinh phí hỗ trợ hoạt động Đông y được quan tâm thực hiện. Hằng năm, thành phố đầu tư hơn 1,4 tỷ đồng phục vụ kinh phí mua thuốc Đông y. Hệ thống khám, chữa bệnh bằng y học cổ truyền có bước phát triển từ thành phố đến cơ sở, cơ bản đáp ứng nhu cầu khám, điều trị của người dân; chất lượng dịch vụ khám chữa bệnh bằng phương pháp Đông y tại các cơ sở công lập ngày càng được nâng cao, thu hút được nhiều bệnh nhân.

3.4. Công tác kiểm tra, giám sát

Công tác kiểm tra, giám sát việc thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW và Kế hoạch của Ban Thường vụ Thành ủy về thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW được thực hiện thường xuyên. Ban Thường vụ Thành ủy chỉ đạo Hội Đông y thành phố, Trung tâm Y tế thành phố phối hợp với các cơ quan liên quan trong việc theo dõi, kiểm tra công tác tuyên truyền, nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức và các tầng lớp nhân dân trên địa bàn; đồng thời, theo dõi, kiểm tra, định kỳ báo cáo kết quả thực hiện hoạt động của các Hội cơ sở và công tác khám, chữa bệnh bằng y học cổ truyền. Qua đó, nhận rõ khó khăn, vướng mắc, kịp

³ - Ban Thường vụ Thành ủy: Kế hoạch số 109-KH/TU ngày 25/11/2009 thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW ngày 04/7/2008 của Ban Bí thư về phát triển nền đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới.

- Ủy ban nhân dân thành phố: Kế hoạch số 77/KH-UBND ngày 24/12/2009 thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư về phát triển nền đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới.

⁴ Ban Thường vụ Thành ủy: Báo cáo số 163-BC/TU ngày 17/6/2013 về sơ kết 05 năm thực hiện Chỉ thị 24-CT/TW của Ban Bí thư về phát triển nền đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới; Báo cáo số 261-BC/TU ngày 26/4/2018 về sơ kết 05 năm thực hiện Chỉ thị 24-CT/TW của Ban Bí thư về phát triển nền Đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới.

thời chỉ đạo khắc phục, tạo điều kiện để Đông y tiếp tục phát triển và phát huy vai trò phục vụ công tác chăm sóc, bảo vệ và nâng cao sức khỏe Nhân dân hiện nay.

PHẦN THỨ HAI

Kết quả đạt được, hạn chế, nguyên nhân, một số kinh nghiệm qua 15 năm thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW

I. Kết quả đạt được

1. Nâng cao nhận thức và tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, chính quyền đối với việc phát triển nền Đông y Việt Nam

Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy đối với việc nâng cao nhận thức về vai trò, vị trí của nền Đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam được tăng cường. Chỉ đạo chính quyền, các ban, ngành, Mặt trận và các đoàn thể đẩy mạnh công tác quán triệt, tuyên truyền các chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước liên quan đến công tác đông y thông qua đội ngũ báo cáo viên, tuyên truyền viên, hệ thống truyền thanh từ thành phố đến các phường, xã. Hằng năm, Hội Đông y thành phố tổ chức trọng thể các ngày truyền thống⁵.... Qua đó, góp phần nâng cao nhận thức cho cán bộ, đảng viên, đoàn viên, hội viên và các tầng lớp nhân dân thành phố về vai trò, vị trí của nền đông y Việt Nam và Hội Đông y Việt Nam trong sự nghiệp chăm sóc, bảo vệ và nâng cao sức khỏe Nhân dân; các lương y, hội viên tích cực trau dồi y đức, y thuật, chấp hành tốt Pháp lệnh hành nghề y dược.

Bên cạnh đó, việc ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện nhiệm vụ bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân nói chung, về Đông y nói riêng của Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố cơ bản kịp thời, đầy đủ. Trên cơ sở đó, cấp ủy, chính quyền cơ sở cụ thể hóa các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo thành những nhiệm vụ, giải pháp cụ thể, phù hợp với đặc điểm của từng địa phương; đồng thời đưa các chỉ tiêu cụ thể về bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân, trong đó có Đông y vào trong kế hoạch phát triển kinh tế - xã hội của từng đơn vị, địa phương.

2. Kiện toàn hệ thống khám chữa bệnh bằng Đông y và quản lý nhà nước về Đông y, Đông dược

Hệ thống khám chữa bệnh bằng Đông y được quan tâm củng cố, kiện toàn từ thành phố đến cơ sở. Hiện nay, thành phố có 01 Trung tâm Y tế và 14/14 Trạm y tế

⁵ Lễ dâng hương Y sư Hải Thượng Lãn Ông, dâng hương tưởng niệm Tuệ Tĩnh Thiên sư, kỷ niệm Ngày Thầy thuốc Việt Nam (27/2), kỷ niệm Ngày thành lập Hội Đông y Việt Nam (22/8),...

phường, xã có bộ phận khám, chữa bệnh bằng Đông y; được cung cấp tài liệu, trang thiết bị về phòng, điều trị các chứng bệnh thông thường bằng thuốc Nam và tổ chức khám, chữa bệnh kết hợp y học hiện đại với y học cổ truyền. Bên cạnh đó, cơ sở khám, chữa bệnh bằng y học cổ truyền ngoài công lập được các cấp, các ngành quan tâm tạo điều kiện phát triển. Nhìn chung, trong 15 năm qua, mạng lưới cơ sở khám chữa bệnh bằng Đông y cơ bản được củng cố. Toàn thành phố hiện có 01/01 (100%) Trung tâm Y tế thành phố tổ chức khám và điều trị bệnh bằng y dược cổ truyền do bác sĩ chuyên khoa y học cổ truyền phụ trách⁶; 14/14 (100%) Trạm y tế tổ chức khám và điều trị bệnh bằng y dược cổ truyền⁷ do y sĩ y học cổ truyền phụ trách⁸; 14/14 (100%) Trạm Y tế có khám, chữa bệnh y dược cổ truyền được thanh toán bảo hiểm y tế⁹ (*Đính kèm Phụ lục, mục II.2*).

Tổ chức bộ máy quản lý Nhà nước Đông y, Đông dược củng cố, kiện toàn thường xuyên. Văn phòng Ủy ban nhân dân thành phố hoạt động với chức năng là cơ quan quản lý Nhà nước về Đông y, Đông dược¹⁰. Đội ngũ cán bộ lãnh đạo và chuyên trách công tác Đông y của thành phố có 02 đồng chí; 15/16 phường, xã có cán bộ Văn phòng Ủy ban nhân dân phường, xã theo dõi công tác Đông y trên địa bàn. (*Đính kèm Phụ lục, mục II.1*)

Nguồn nhân lực Đông y tại các tuyến được xác lập, hoạt động cơ bản hiệu quả. Ngành y tế đã tổ chức được đội ngũ cán bộ chuyên trách, bán chuyên trách theo dõi và tham mưu về công tác y dược cổ truyền ở các cấp. Hiện nay, Trung tâm Y tế thành phố trực tiếp quản lý, chỉ đạo công tác y dược cổ truyền đối với Trạm y tế các phường, xã. Trong đó, Trung tâm Y tế có 01 cán bộ theo dõi, chỉ đạo về công tác y dược cổ truyền với trình độ y sĩ y học cổ truyền; có 04 Trạm Y tế phường, xã có cán bộ thực hiện nhiệm vụ về công tác y dược cổ truyền với trình độ y sĩ y học cổ truyền. Hội Đông y thành phố được thành lập ở hai cấp là cấp thành phố và cấp phường, xã. Cấp thành phố có Hội Đông y thành phố, với 03 cán bộ chuyên trách; cấp phường, xã có 15/16 Hội Đông y phường, xã, với 15 cán bộ chuyên trách¹¹. (*Đính kèm Phụ lục, mục II.1*)

Công tác khám, chữa bệnh kết hợp Đông y với y học hiện đại ngày càng được quan tâm thực hiện. Trung tâm Y tế thành phố triển khai thực hiện chẩn đoán, điều trị phối hợp sử dụng dịch vụ kỹ thuật của y học hiện đại để chẩn đoán, điều trị kết

⁶ Không tăng, không giảm so với giai đoạn 2008 - 2013 và giai đoạn 2013 - 2018.

⁷ Không tăng, không giảm so với giai đoạn 2008 - 2013 và giai đoạn 2013 - 2018.

⁸ Có 04/14 Trạm Y tế phường, xã có y sĩ y học cổ truyền phụ trách khám, điều trị bệnh; 10/14 Trạm Y tế phường, xã không có bác sĩ chuyên khoa y học cổ truyền, y sĩ y học cổ truyền phụ trách khám, điều trị bệnh.

⁹ Không tăng so với giai đoạn 2008 - 2013 và tăng 6,2% so giai đoạn 2013 - 2018.

¹⁰ Trước năm 2018, phòng Y tế thành phố

¹¹ Xã Mỹ Hải không thành lập Hội Đông y (Lý do: không có hội viên để hoạt động).

hợp giữa phương pháp tây y với y học cổ truyền. Tại các Trạm y tế cơ sở, bệnh nhân được khám và điều trị Đông - Tây y kết hợp, 100% số Trạm Y tế sử dụng thuốc sắc, thuốc chế phẩm, xoa bóp bấm huyệt, châm cứu, xông thuốc... Việc kết hợp hài hòa giữa Đông y và Tây y trong hoạt động khám, chữa bệnh đã góp phần tích cực vào các phương pháp chữa bệnh mạn tính như bệnh gan - mật, bệnh xương khớp... Nhờ đó, tỷ lệ bệnh nhân khám, chữa bệnh y học cổ truyền ngày càng tăng. Trong giai đoạn 2018 - 2023, có 1.337 lượt người bệnh được khám, chữa bệnh bằng y học cổ truyền; tăng 983 lượt người bệnh so với giai đoạn 2013 - 2018; tăng 1.337 lượt người bệnh trong giai đoạn 2008 - 2013.

3. Hoàn thiện cơ chế, chính sách và phát triển nguồn nhân lực đối với Đông y

3.1. Thực hiện cơ chế, chính sách và những quy định cụ thể

Các quan điểm của Đảng, chính sách của Nhà nước về phát triển nền Đông y Việt Nam được thực hiện có hiệu quả. Các cấp ủy, chính quyền đã tạo điều kiện thuận lợi cho các cấp hội, các cơ sở hành nghề y dược cổ truyền hoạt động và phát triển; khuyến khích các thầy thuốc Đông y cống hiến, sưu tầm, phát huy những bài thuốc hay, cây thuốc quý, những kinh nghiệm trong phòng và chữa bệnh có hiệu quả; khuyến khích việc nghiên cứu kế thừa, ứng dụng và nghiên cứu kết hợp Đông y với Tây y trong công tác khám, điều trị bệnh một cách hài hòa, hiệu quả; khuyến khích việc khám, chữa bệnh, sản xuất, sử dụng thuốc y dược cổ truyền.

3.2. Phát triển nguồn nhân lực

Những năm qua, công tác phát triển nguồn nhân lực đối với Đông y được chú trọng thực hiện bằng nhiều hình thức. Quan tâm công tác đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho đội ngũ Đông y. Tạo điều kiện cho đội ngũ bác sĩ chuyên khoa tham gia các lớp đào tạo về chuyên môn, học tập nâng cao trình độ. Hội Đông y thành phố phối hợp với Trung tâm Chính trị thành phố mở lớp bồi dưỡng lý luận chính trị, nghiệp vụ chuyên môn cho hội viên (với hơn 70 - 80 hội viên tham dự). Tạo điều kiện cho hội viên tham gia các lớp bồi dưỡng do Tỉnh Hội tổ chức... Nhờ đó, nguồn nhân lực Đông y có bước phát triển cả về số lượng và chất lượng¹², góp phần nâng cao trình độ chuyên môn, nghiệp vụ, y đức, y thuật cho cán bộ, hội viên trong công tác chăm sóc sức khỏe cho Nhân dân bằng y học cổ truyền.

¹² Đến nay, đội ngũ nhân lực Đông y của thành phố có 280 người. Trong đó: 02 bác sĩ Đông y; 17 lương y đa khoa; 04 y sĩ Đông y; 08 lương y sơ cấp; 27 lương y gia truyền; 01 lương dược; 221 hội viên liên kết.

3.3. Công tác kiểm tra, thanh tra

Công tác kiểm tra, thanh tra trong lĩnh vực Đông y được tăng cường. Hằng năm, Ủy ban nhân dân thành phố chỉ đạo Đoàn thanh tra, kiểm tra tổ chức kiểm tra các cơ sở hành nghề y, dược tư nhân trên địa bàn¹³. Qua thanh tra, kiểm tra, đa số các cơ sở hành nghề y, dược tư nhân đều chấp hành đúng theo quy định pháp luật; một số cơ sở không có bằng cấp chuyên môn, không công khai tên người hành nghề, không niêm yết giá dịch vụ,... đã được Đoàn Thanh tra, kiểm tra xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực y tế.

4. Về nuôi trồng, thu hoạch, sử dụng dược liệu và nghiên cứu khoa học trong lĩnh vực Đông y

4.1. Phát triển nguồn dược liệu

Trong những năm qua, việc triển khai phát triển nguồn dược liệu được chú trọng thực hiện. Các cấp ủy, chính quyền đã chỉ đạo các ngành chức năng quy hoạch, đầu tư vườn thuốc Nam¹⁴. Hội Đông y thành phố xây dựng lại vườn thuốc Nam mẫu tại cơ quan bằng hình thức cây cảnh cây thuốc; đa số cán bộ, hội viên trồng từ 5 - 10 cây thuốc mẫu. Riêng Phòng Chẩn trị từ thiện Chùa Đông Nhạc thu hái, chế biến sử dụng trên 60 vị thuốc nam phục vụ cho việc khám và điều trị cho bệnh nhân nghèo trong và ngoài tỉnh. Hằng năm, Hội Đông y thành phố và Câu lạc bộ thuốc Nam tổ chức 1 - 2 lần đi thực địa cây thuốc nam ở các huyện trong tỉnh, phát hiện thêm nhiều loại cây thuốc nam¹⁵. Qua đó, góp phần giữ gìn và phát huy nguồn dược liệu quý, những bài thuốc cổ truyền, phương pháp chữa bệnh bằng Đông y, nâng cao chất lượng và hiệu quả khám, chữa bệnh cho Nhân dân.

4.2. Ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật

Việc ứng dụng tiến bộ khoa học - kỹ thuật Đông y vào chữa bệnh được các cơ sở khám, chữa bệnh thực hiện đa dạng như châm cứu, xoa bóp, thủy châm, điện châm, xông hơi,... Phòng Nghiệp vụ của Trung tâm Y tế thành phố và các Trạm Y tế phường, xã thực hiện kết hợp giữa y học hiện đại với y học cổ truyền trong chăm sóc sức khỏe Nhân dân. Các cấp ủy, chính quyền đã tạo điều kiện thuận lợi cho các loại hình hành nghề y dược cổ truyền phát triển; khuyến khích việc nghiên cứu kế

¹³ Tổ chức thanh tra, kiểm tra 25 - 30 cơ sở (bao gồm phòng khám, quầy thuốc, phòng khám YHCT và kinh doanh mỹ phẩm).

¹⁴ Đến nay, có 01/16 phường (Văn Hải) có vườn thuốc nam mẫu; 15/16 phường, xã không có vườn thuốc nam mẫu; 14/14 Trạm Y tế phường, xã trồng cây thuốc Nam bằng hình thức cây cảnh cây thuốc.

¹⁵ Đi thực địa tại các vùng núi như Sông Dầu, Sông Pha (Ninh Sơn); Núi Chúa, Cầu gãy, Hồ nước ngọt ở Vĩnh Hy (Ninh Hải); Mũi Dinh (Thuận Nam); vùng núi huệ Bắc Ái,... phát hiện thêm nhiều loại cây thuốc Nam như Bá Bệnh, Thanh Thiên Quỳ Xanh, Thạch Vĩ, Sâm Cau, Địa Liên, Bách Bộ, Ba Vò, Bồ Chính Sâm, Cây Cù Nưa, Nhàu Núi, Thiên Môn, Huyết Giác, Cốt Toái Bồ, Thảo Nam Sơn, Hà Thủ Ô trắng, Muồng Tàu...

thừa, ứng dụng y học hiện đại trong khám và điều trị bệnh cho Nhân dân; khuyến khích việc khám, chữa bệnh, sản xuất, sử dụng thuốc y dược cổ truyền.

5. Công tác xã hội hóa về y học cổ truyền

Các cấp ủy, chính quyền đẩy mạnh xã hội hóa, khuyến khích các tổ chức, cá nhân thành lập các cơ sở khám, chữa bệnh, đào tạo nhân lực, sản xuất kinh doanh thuốc Đông y. Ngoài các cơ sở khám, chữa bệnh công lập, nhiều tổ chức, cá nhân đã thành lập các nhà thuốc, cơ sở khám, chữa bệnh có sử dụng phương pháp điều trị y học cổ truyền. Hiện nay, thành phố có 02 Công ty trách nhiệm hữu hạn Đông dược¹⁶, 01 nhà thuốc, 20 phòng chẩn trị tư nhân, 42 cơ sở khám điều trị tại nhà (châm cứu; bấm huyệt; sửa bong gân; sai khớp; khám chữa bệnh nhân đạo...). Qua đó, góp phần quan trọng trong chăm sóc sức khỏe Nhân dân và phát triển nền Đông y thành phố nói riêng, Đông y Việt Nam nói chung.

6. Về tăng cường vai trò nòng cốt của Hội Đông y trong phát triển nền Đông y Việt Nam

Trong 15 năm qua, Hội Đông y thành phố và Hội Đông y phường, xã giữ vai trò nòng cốt, tham mưu cho các cấp ủy, chính quyền trong phát triển nền Đông y tại địa phương. Thể hiện trên những mặt sau:

- Thường xuyên củng cố, kiện toàn hệ thống tổ chức Hội Đông y; quan tâm phát triển hội viên. Hiện nay, Hội Đông y thành phố được thành lập ở hai cấp là cấp thành phố và cấp phường, xã với 280 hội viên. Cấp thành phố có Hội Đông y thành phố, với 03 cán bộ chuyên trách; cấp phường, xã có 15/16 Hội Đông y phường, xã, với 15 cán bộ chuyên trách.

- Quan tâm tổ chức tập huấn cho cán bộ, hội viên về chuyên môn tay nghề; về trau dồi phẩm chất đạo đức nghề nghiệp nhằm đáp ứng nhu cầu khám, chữa bệnh, bảo vệ, chăm sóc sức khỏe ngày càng cao của các tầng lớp nhân dân.

- Quan tâm sưu tầm và kế thừa Đông y dược, các cấp Hội Đông y đã phát động cán bộ, hội viên viết báo cáo tâm đắc; tổ chức Hội nghị tọa đàm thừa kế từ 1 - 2 lần/năm của Hội Đông y thành phố, thu thập được 10 - 15 bài thuốc, cây thuốc Nam có tác dụng chữa bệnh hiệu quả cao đưa vào Nội san Đông y.

- Phối hợp với ngành y tế thành phố trong các hoạt động chuyên môn, nghiệp vụ, xây dựng vườn thuốc Nam, sưu tầm cây thuốc quý.

- Tích cực tham gia công tác từ thiện trong khám và điều trị bệnh và cấp thuốc miễn phí cho người nghèo, người già neo đơn, người có hoàn cảnh khó khăn.

¹⁶ Công ty trách nhiệm hữu hạn Đông dược Thiên Quang và Công ty trách nhiệm hữu hạn Đông dược Tế Sanh

Hằng năm, các cấp Hội khám và chữa bệnh cho hơn 55.000 lượt người, thu phí với hơn 3 tỷ đồng (trong đó, khám và điều trị miễn phí 15.000 lượt người với hơn 364 triệu đồng). Ngoài ra, nhân dịp các ngày lễ lớn của đất nước, các cấp Hội Đông y đã tổ chức khám, tư vấn sức khỏe và cấp thuốc miễn phí cho các đối tượng chính sách, người nghèo, Nhân dân tại địa phương¹⁷.

Nhìn chung, tổ chức các cấp Hội Đông y ngày một vững chắc, phát triển hội viên đều qua các năm; hoạt động nền nếp, đã có những đóng góp quan trọng và hiệu quả vào công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân thành phố, nhất là công tác khắc phục những di chứng hậu Covid-19 trong những năm gần đây.

II. Những hạn chế chủ yếu và nguyên nhân

1. Hạn chế

- Nhận thức của người dân về Đông y có nhiều chuyển biến tích cực. Tuy nhiên, một bộ phận người dân vẫn chưa tin tưởng việc khám, chữa bệnh bằng phương pháp Đông y.

- Phòng chẩn trị Đông y của Hội Đông y thành phố và Tổ Chẩn trị trong các Trạm Y tế chưa được xây dựng¹⁸. Việc xây dựng vườn thuốc Nam mẫu theo tiêu chí của Bộ Y tế chưa thực hiện được¹⁹.

- Số lượng hội viên Hội Đông y tuy có tăng qua từng giai đoạn nhưng chưa nhiều.

2. Nguyên nhân

2.1. Nguyên nhân khách quan

- Tình trạng “loạn thần y”; việc quảng bá tràn lan, “thổi phồng công năng” “chữa bách bệnh” từ dược liệu Đông y của một số đối tượng trên mạng xã hội ảnh hưởng đến tâm lý của một bộ phận người dân khi sử dụng phương pháp Đông y trong khám, chữa bệnh.

- Kinh phí hoạt động cho sự phát triển Đông y còn nhiều hạn chế.

¹⁷ Tổ Chẩn trị từ thiện (Chùa Đông Nhạc, phường Đông Hải) tổ chức khám, chữa bệnh miễn phí cho người bệnh vào chủ nhật hàng tuần. Tuy nhiên, đến tháng 02/2023, Tổ Chẩn trị Chùa Đông Nhạc đã bị giải thể (do không còn dược liệu và nhân lực không đảm bảo cho việc khám, chữa bệnh); cơ sở châm cứu miễn phí Nguyễn Bá Linh (xã Thành Hải), lương y Nguyễn Quang Viễn (phường Kinh Dinh) và các lương y, thầy thuốc gia truyền sửa bong gân, sai khớp, châm cứu, dùng thuốc nam chữa bệnh miễn phí cho Nhân dân tại địa phương.

¹⁸ Trong giai đoạn 2008 - 2013: có 03 Tổ Chẩn trị trong Trạm Y tế; giai đoạn 2013 - 2018: 01 Tổ Chẩn trị trong Trạm Y tế; giai đoạn 2018 - 2023: không có Tổ Chẩn trị trong các Trạm Y tế. Lý do giảm các Tổ chẩn trị trong các Trạm Y tế: Hội viên tham gia các Tổ Chẩn trị không đảm bảo các chứng chỉ chuyên môn.

¹⁹ Hiện nay, chỉ có Trạm Y tế phường Văn Hải xây dựng vườn thuốc Nam mẫu theo tiêu chí của Bộ Y tế; các Trạm Y tế khác duy trì trồng cây thuốc Nam bằng hình thức cây cảnh cây thuốc.

- Nguồn dược liệu sử dụng trong khám, chữa bệnh bằng Đông y ngày càng khan hiếm, giá thành cao; trong khi đó, thực phẩm chức năng của các công ty dược trên thị trường rất nhiều nên thu nhập kinh tế của các lương y, hội viên gặp nhiều khó khăn, không muốn tiếp tục hành nghề và tham gia hoạt động của Hội.

- Quỹ đất dành cho việc xây dựng vườn thuốc nam mẫu theo tiêu chí của Bộ Y tế chưa được bố trí phù hợp.

2.2. Nguyên nhân chủ quan

- Công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức về xây dựng, phát triển y học cổ truyền chưa thật sâu rộng.

- Hầu hết đội ngũ thực hiện nhiệm vụ khám, chữa bệnh ở các Trạm Y tế phường, xã bằng phương pháp y học cổ truyền chưa đảm bảo về số lượng, trình độ chuyên môn còn hạn chế. Đội ngũ cán bộ thực hiện nhiệm vụ về Đông y ở cấp phường, xã hoạt động tự nguyện, không có định xuất, năng lực còn nhiều hạn chế.

- Một số Hội Đông y cơ sở²⁰ thực hiện chưa tốt kế hoạch chung, tổ chức sinh hoạt định kỳ chưa thường xuyên hoặc nội dung sinh hoạt chưa cụ thể, thiết thực nên ít thu hút hội viên tham gia.

III. Một số mô hình hay, cách làm hiệu quả trong quá trình triển khai thực hiện Chỉ thị

Qua 15 năm triển khai thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư, Đảng bộ thành phố đã đề ra các giải pháp lãnh đạo, chỉ đạo, tổ chức thực hiện phù hợp với tình hình thực tiễn của thành phố. Cụ thể:

- Chỉ đạo Hội Đông y triển khai các quyết định về hướng dẫn sử dụng Y học cổ truyền trong phòng, chống Covid-19; tổ chức trao tặng quà tại khu cách ly và tuyến đầu phòng, chống dịch... Những cách làm trên mang lại nhiều hiệu quả trong công tác phòng, chống dịch bệnh Covid-19 trên địa bàn.

- Hội Đông y phường Văn Hải xây dựng vườn thuốc nam mẫu với 60 loại cây thuốc gia truyền như: Sa nhân, Sâm Đại hành, Trinh nữ hoàng cung, Sinh địa, Ích mẫu, Diệp hạ châu, Đinh lăng, Lướt vàng, Muồng tào,... và các loại rau như: Tía tô, Diếp cá, rau húng... Qua đó, góp phần giữ gìn và phát huy nguồn dược liệu quý, những bài thuốc cổ truyền, nâng cao chất lượng và hiệu quả khám, chữa bệnh cho Nhân dân.

- Trong những năm qua, với mong muốn được chia sẻ, giúp đỡ những bệnh nhân nghèo và lan tỏa những việc làm ý nghĩa trong cộng đồng, xã hội, Phòng

²⁰ Hội Đông y phường Mỹ Hương, phường Đạo Long, phường Mỹ Bình, phường Đài Sơn.

Chẩn trị từ thiện Chùa Đông Nhạc tiến hành thu hái, chế biến sử dụng trên 60 vị thuốc nam phục vụ cho việc khám và điều trị cho 10.482 lượt bệnh nhân nghèo trong và ngoài tỉnh, góp phần giúp đỡ, chăm sóc sức khỏe cho nhiều bệnh nhân nghèo, được dư luận đánh giá cao.

IV. Những khó khăn, vướng mắc trong quá trình triển khai thực hiện Chỉ thị

Kinh phí phục vụ cho hoạt động phát triển Đông y còn nhiều hạn chế.

V. Một số kinh nghiệm

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chính quyền, tổ chức giám sát, kiểm tra, đôn đốc việc triển khai thực hiện tại cơ sở. Chú trọng thực hiện công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức trong tổ chức Đảng và toàn xã hội về phát triển nền Đông y và Hội Đông y trong tình hình mới.

Hai là, các cấp Hội cần tích cực trong công tác tham mưu với cấp ủy, chính quyền về chỉ đạo, hỗ trợ điều kiện để Hội thực hiện kế hoạch, chương trình công tác đề ra; nội dung phong phú, thu hút cán bộ, hội viên, góp phần tích cực chăm sóc sức khỏe cho Nhân dân; thường xuyên bồi dưỡng, nâng cao đạo đức nghề nghiệp, tay nghề cho các hội viên, lương y; kết hợp Đông - Tây y trong chăm sóc sức khỏe Nhân dân.

Ba là, các cấp Hội phải thực hiện tốt Điều lệ, quy chế hoạt động, dân chủ, công khai, công bằng, hợp lý công tác Hội. Xây dựng và củng cố khối đoàn kết thống nhất, tôn trọng, thương yêu, giúp đỡ nhau ở các cấp Hội đến cán bộ, hội viên.

PHẦN THỨ BA

Những nhiệm vụ, giải pháp chủ yếu để tiếp tục phát triển Đông y trong thời gian tới

I. Dự báo tình hình

Dự báo trong thời gian tới sẽ có những thuận lợi, những khó khăn, thách thức không nhỏ tác động đến sự phát triển Đông y. Các đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước và địa phương về y tế sẽ là điều kiện thuận lợi cho sự phát triển y học cổ truyền. Sự phát triển của khoa học - công nghệ tiếp tục tác động tích cực đến công tác khám chữa bệnh bằng phương pháp đông y và sản xuất đông dược. Đời sống của người dân ngày càng được nâng cao, tuổi thọ tăng hơn so với trước đây, đồng thời các bệnh mạn tính, các bệnh mới phát hiện và các bệnh

khó chữa được phát hiện nhiều hơn nhờ những tiến bộ của y học; do đó, nhu cầu về chăm sóc sức khỏe bằng phương pháp y học cổ truyền sẽ là một sự lựa chọn ưu tiên của nhiều đối tượng là người cao tuổi, người mắc bệnh mạn tính, bệnh mới phát hiện, bệnh khó chữa.

Bên cạnh đó, nguy cơ một số đối tượng sẽ tiếp tục lợi dụng mạng xã hội để quảng bá tràn lan, “thổi phồng công năng”, “chữa bách bệnh” từ dược liệu Đông y, gây mất uy tín, ảnh hưởng đến sự phát triển của Đông y. Nhận thức của một bộ phận người dân về chữa bệnh bằng y học cổ truyền còn nhiều hạn chế... Tất cả những vấn đề trên đòi hỏi cấp ủy, chính quyền các cấp cần thể hiện tinh thần trách nhiệm trong việc quán triệt, triển khai chỉ đạo củng cố, phát huy phát triển nền Đông y để phục vụ tốt cho công tác khám chữa bệnh bằng phương pháp Đông y và kết hợp Đông - Tây y trong các cơ sở khám chữa bệnh, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ nâng cao chất lượng chăm sóc, bảo vệ sức khỏe Nhân dân, góp phần thực hiện thắng lợi mục tiêu Nghị quyết Đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ XII đề ra.

II. Phương hướng

Củng cố và phát triển tổ chức, mạng lưới y học cổ truyền; đẩy mạnh ứng dụng các tiến bộ kỹ thuật, đồng thời giữ gìn tính đặc thù của nền Đông y; tăng cường công tác khám, chữa bệnh theo phương pháp kết hợp chặt chẽ giữa Đông y và Tây y vì mục tiêu bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân, góp phần cải thiện và nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đóng góp vào việc xây dựng, phát triển thành phố Phan Rang - Tháp Chàm trở thành đô thị thông minh vào năm 2025.

III. Những nhiệm vụ, giải pháp trọng tâm

1. Tiếp tục thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW, Thông báo kết luận 154-TB/TW của Ban Bí thư và các văn bản chỉ đạo của Tỉnh ủy, Thành ủy, Ủy ban nhân dân thành phố liên quan đến Đông y và Hội Đông y Việt Nam trong tình hình mới nhằm không ngừng nâng cao nhận thức của cán bộ, đảng viên, các tầng lớp nhân dân, nhất là cấp ủy các cấp trong vận dụng, thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về phát triển nền y học cổ truyền, qua đó nâng cao vị thế và trách nhiệm của Đông y trong công tác chăm sóc và bảo vệ sức khỏe Nhân dân.

2. Tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy, chính quyền về công tác Đông y. Trong đó, đẩy mạnh công tác tuyên truyền với nhiều nội dung phong phú, hình thức sinh động, nhất là tận dụng triệt để các hình thức tuyên truyền hiện đại nhằm nâng cao nhận thức của Nhân dân trong công tác phòng, chữa bệnh bằng Đông y; vận động Nhân dân trồng và sử dụng cây thuốc gia đình để phòng, chữa bệnh.

3. Chú trọng củng cố, kiện toàn tổ chức Hội và lãnh đạo Hội các cấp để xây dựng lực lượng vững mạnh; khích lệ động viên, tạo điều kiện cho các thầy thuốc Đông y hoạt động, phát triển; kịp thời nắm bắt tâm tư, nguyện vọng để từng bước tháo gỡ những khó khăn, vướng mắc, bất cập trong hoạt động khám chữa bệnh và công tác của hội viên. Thường xuyên quan tâm công tác giáo dục chính trị tư tưởng cho đội ngũ cán bộ, y bác sĩ, lương y, gắn với thực hiện học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh, nâng cao đạo đức nghề nghiệp, y thuật, tinh thần trách nhiệm “lương y như từ mẫu” của cán bộ, hội viên, y bác sĩ đông y, chấn chỉnh và khắc phục những biểu hiện tiêu cực tại các cơ sở khám, chữa bệnh bằng Đông y.

4. Tăng cường công tác quản lý Nhà nước về Đông y, Đông dược nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động của Hội Đông y các cấp. Trong đó, đề ra những giải pháp, nhiệm vụ để tăng cường hiệu quả hoạt động của Hội Đông y các cấp, đảm bảo sát đúng với tình hình thực tiễn, phát huy những kết quả đạt được, khắc phục triệt để những tồn tại, hạn chế.

5. Quan tâm đào tạo, bồi dưỡng chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ, hội viên ngành đông y và thực hiện chính sách thu hút đội ngũ y sĩ đông y, bác sĩ công tác tại ngành y tế thành phố. Tạo điều kiện thuận lợi cho các loại hình hành nghề y dược cổ truyền phát triển. Thực hiện bảo hộ quyền tác giả, quyền sở hữu và có chế độ khuyến khích các thầy thuốc cống hiến, phát huy những bài thuốc hay, cây thuốc quý, những kinh nghiệm phòng và chữa bệnh có hiệu quả; khuyến khích việc nghiên cứu, ứng dụng, kế thừa, nghiên cứu kết hợp Đông - Tây y trong khám, chữa bệnh.

6. Quan tâm đầu tư kinh phí cho thực hiện nhiệm vụ phát triển Đông y; đồng thời đẩy mạnh công tác xã hội hóa, khuyến khích mọi người dân và các tổ chức tham gia tích cực vào hoạt động phát triển nền Đông y để bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân ngay tại cộng đồng. Quan tâm việc thành lập, nâng cao chất lượng, các phòng khám, chẩn trị đông y, triển khai ứng dụng, kết hợp y học hiện đại với Đông y.

7. Tăng cường công tác kiểm tra, thanh tra các cơ sở hành nghề y, dược tư nhân, trong đó có các trường hợp hành nghề khám chữa bệnh Đông y trên địa bàn. Kịp thời khen thưởng, biểu dương những tập thể, cá nhân có những thành tích nổi bật đối với sự phát triển Đông y; đồng thời, nghiêm túc xử lý các sai phạm, không để xảy ra các tình trạng “loạn thần y”, gây bức xúc dư luận.

8. Tăng cường phối hợp với các ban, ngành, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể, trong đó Hội Đông y thành phố làm nòng cốt xây dựng kế hoạch hoạt động, củng cố tổ chức, phát triển hội viên; kết hợp với ngành y tế trong các hoạt động chuyên môn; đề xuất chính sách quy hoạch vùng dược liệu cần thiết, xây dựng

vườn thuốc Nam; hoàn thiện mạng lưới Đông y cơ sở, xây dựng tổ chức Hội ngày càng trong sạch, vững mạnh.

IV. Đề xuất, kiến nghị

1. Đối với Trung ương: Tổng kết Chỉ thị số 24-CT/TW, ban hành nghị quyết, chỉ thị mới về phát triển nền Đông y Việt Nam nhằm đáp ứng yêu cầu tình hình mới.

2. Đối với tỉnh: Triển khai nhân rộng các mô hình hay, cách làm hiệu quả trong quá trình triển khai thực hiện Chỉ thị số 24-CT/TW của Ban Bí thư nhằm tạo sự lan tỏa đối với các huyện, thành phố, góp phần nâng cao chất lượng khám, chữa bệnh bằng Đông y nói riêng và trong công tác bảo vệ, chăm sóc và nâng cao sức khỏe Nhân dân nói chung.

Nơi nhận:

- Thường trực Tỉnh ủy,
- Ban Tuyên giáo Tỉnh ủy,
- Ủy ban nhân dân thành phố,
- Các tổ chức cơ sở đảng trực thuộc,
- Lưu Văn phòng.

T/M BAN THƯỜNG VỤ
PHÓ BÍ THƯ

Bùi Văn Phú